

# "בלי זרים אין דירות"

**הקבלנים מדווחים על איחורים גדולים במסירת דירות בגלל מחסור חמור בעובדים זרים מקצועיים, אף שהממשלה התחייבה להגדיל את המכסה • לדבריהם, מחירי הדירות יעלו בקרוב**

מאת **עופר פטרסבורג**

קבלן גרול שבונה במרכז הארץ אמר אתמול ל"ממון" כי השבוע נאלץ להרוס קירות שכבר נבנו, בגלל המחסור בעובדים מקצועיים. "על כל שני עובדים מקצועיים אני מעסיק 10 עובדים לא מקצועיים", הוא אומר. "צוותי העבודה כוללים עובדים סינים, עובדים ישראלים ועובדים פלסטינים. התקשורת ביניהם בעייתית, וזה גורם לליקויים בבנייה".

לדברי הקבלנים, המצב קרוב לקט-סטרופה: מִ70 אלף עובדים זרים לפני כעשור נשארו בענף הבנייה 3,500 בלבד, בשעה שהמכסה כיום עומדת על 8,000 עובדים זרים. החלטת הממשלה מאוגוסט 2011 להוסיף עובדים זרים לענף לא מומשה. כל זאת בשעה שמ־דברים על תוספת של 187 אלף יחידות דירה, כמו שהצהיר ראש הממשלה השבוע, על תוכניות להציף את שוק הדיור ועל הצורך להגדיל את ההיצע. את המחיר ישלמו הרוכשים: לא

יהיו דירות, והמחירים יעלו. כבר עכשיו מרווחים קבלנים על איחורים גדולים במסירת דירות: בשנות ה־90 הגיע זמן המסירה ל־19 חודשים, אבל לאחרונה עוברים 24 חודשים עד למתן המפתח לרוכשים. כיום הקבלנים כבר מדווחים על 30 חודשים בגלל המחסור החמור בעובדים. "כך לא בונים מדי־נה", אומרים בהתאחדות הקבלנים.

קבלנים שוקלים עכשיו תבנית עת עתק של מאות מיליוני שקלים נגד המדינה, בגין הנזקים הכספיים לכאורה שהם סופגים בגלל איחורי מסירה. והבעיה רק מחריפה: החלטת ממשלה חרשה מהשבוע שעבר תקנוס קבלנים על איחור בעלייה על הקרקע, קנס שעשוי להגיע ל־1,000 שקל ביום לדירה. מי ישלם? כרגיל, יהיה זה רו־כש הדירה, שגם כיום אינו מקבל את המפתח במועד.

נשיא התאחדות בוני הארץ, נסים בובליל: "לענף חסרים 20 אלף עובדים מקצועיים. תוספת עובדים תמתן את עליית מחירי הדירות הצפויה".

**הישראלים לא רוצים לעבוד ||| עופר פטרסבורג**

## גם החקלאים משוועים לעובדים הזרים

לוותר על העובדים חי בעולם אוטו־פי", הוא אומר, "אין תחליף מעשי לאלפי העובדים הזרים, המניעים את היצוא החקלאי".

חדר אומר כי המשמעות של הוצאת הזרים מהחקלאות תהיה מחיקה מיידית של ענפים שלמים. מי שרואה בחזונו ישראלים עובדים בחממות בערבה ב־45 מעלות בקיץ, חי באשליות. לדבריו, מובטלים שבאו באמצעות לשכת התעסוקה דרשו מהחקלאים שיחתמו להם על חוסר התאמה, כדי שיוכלו להמשיך לקבל את דמי האבטלה.

תשומות לחקלאות, מתן שירותים לחקלאים, שינוע התוצרת החקלאית, עבודה בשווקים הסיטונאיים ועוד. "מי שחושב שאפשר בהינף יד



יהושע שני. צימצם את המשק

יהושע שני מנבטים, העוסק בגידול פרחים, נאלץ להפסיק להעסיק עובדים זרים בגלל הקשיים שנתקל בהם במשרדי הממשלה. הוא עובד רק עם ישראלים. המחסור בעובדים אילץ אותו לצמצם את המשק למי־נימום, כדי שיוכל לעשות הכל לבד. מדי פעם, כשיש עומס, הוא מביא ישראלי שאינו עובד אצלו בקביעות. חיים חדר, האחראי על תחום העובדים הזרים בהתאחדות החקלאים, אומר כי העובדים הזרים בחקלאות מייצרים מקומות תעסוקה לעשרות אלפי ישראליים באינספור עבודות: אספקת



אתר בנייה. הקבלנים מדווחים על 30 חודשי המתנה לדירה

נאי היחיד שלי, אומרים הקבלנים, "אנחנו רוצים לספק לרוכשים שמש למים את מיטב כספם דירות איכותיות ברמת גימור גבוהה ובזמן".

המחסור בפועלים מקצועיים הוא אחד הגורמים להתנגדות החריפה של התאחדות הקבלנים להחלטה לקנוס קבלנים שיתעכבו בבניית פרויקטים, בעקבות ההמלצה של ועדת טרכטנברג. כובלילי: "קושרים לנו את הידיים ואת הרגליים ומצפים שנבנה עשרות אלפי יחידות דיור ללא עובדים, ללא אשאר, ובלוחות הזמנים שהמדינה מקציבה. איש לא מטיל קנסות על הממשלה שהחליטה להביא עובדים זרים ולא עמדה בהחלטתה".

מפרשות והגהירה נמסר: "הממשלה קיבלה החלטה ואשררה תוספת מכסות, אבל אך ורק בהסכמים ביטורליים בין מדינות, ללא דמי תיווך המנצלים עובדים. זה דורש זמן. לא נחתמים הסכמים כאלה מהיום למחר. התחלנו תהליך, ובינתיים הארכנו לעובדים הקיימים את זמן השהייה".

נשיא התאחדות  
הקבלנים, נסים  
בובליל: "קושרים  
לנו את הידיים ואת  
הרגליים ומצפים  
שנבנה עשרות  
אלפי יחידות דיור  
ללא עובדים"

החדשות, ובבולל מסביר כי רק תוספת גדולה של עובדים תאפשר למתן את עליית מחירי הדירות הצפויה. התאחדות הקבלנים קיבלה את עמדת הממשלה – להביא עובדים זרים באמצעות הסכמים בין מדינות מחשש לסחר בבני אדם, והסכימה להביא עובדים זרים מבולגריה, רומניה או ממדינה אחרת. "חשוב לנו שהעובדים יהיו מקצועיים. זה הת-

בשבוע שעבר קיבלו תאגיד כוח  
אדם זר לבניין מכתב מרשות ההגירה,  
שבו היא מודיעה להם כי כפיילוט  
יובאו לארץ 62 עובדים מבולגריה  
בהסכם דו-צדדי. בתאגידים לא מבינים  
מדוע אחרי שנת עבודה הצליחה רשות  
ההגירה לאשר את הבאתם של 62  
עובדים בלבד לענף.

באוגוסט 2011 החליטה הממשלה להגדיל את מכסת העובדים הזרים, אולם עד היום ההחלטה לא מומשה. העובדים שאשרת השהייה שלהם הסתיימה עזבו את הארץ ואף עזבו לא במקומם. לרברי בובליל, אין אתר בננייה שאינו סובל ממחסור בעובדים מקצועיים.

גם שחר העובדים המקצועיים עזר לה. כיום משלמים קבלנים לעובד צו מקצועי כ־68 שקל לשעה. העובדים המעטים שנותרו בענף מנצלים את המחסור, והקבלנים טובלים מברירת עובדים ומעבר עובדים מקצועיים למ"רבה במחיר. העלייה בעלות העובדים מוסיפה לעלויות הבנייה של הדירות

המדינה הייתה אמורה לגייס אלפי עובדים וזים מחו"ל בהסכמים דו-צדדיים בינה ובין כמה מדינות, אבל בפועל גויסו נכון לעכשיו רק 62 עובדים בולגרים, טיפה בים. בעקבות המצוקה, תוארך בארבעה חודשים שהות העובדים הסינים בארץ. הפועל הסיני הונג צ'י, למשל, מתכנן לחזור לכפר שלו כמיליונר, וכבר חושב על יזמיות עם חברות ישראליות: מפועל בניין פשוט יהפוך לאיש עסקים בסיוע ישראל: הוא מקבל מדי חודש 15 אלף שקל נטו, והוא בוחר את תנאי עבודתו. המדינה הייתה אמורה להיפרד ממנו בסוף החודש, אבל הוא ועוד 2,400 פועלים סינים יקבלו הארכה כי ישראל מתקשה למצוא פועלים בהסכמים דו-צדדיים סביב העולם.

ברשות ההגירה טוענים כי "הקבלנים מבזבזים משכורות עתק על פועלים זרים ומסרבים להשקיע בישוראים". בהתאחדות הקבלנים משיבים כי "אף ישראלי לא רוצה להיות פועל בניין פשוט, גם לא במשכורת כזאת".